

Nr 488

Av fröken Vinge och herr Nihlfors, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 38, angående vissa frågor rörande åldringsvården.

I proposition nr 38 ansluter sig departementschefen till åldringsvårdsutredningens principiella uppfattning, att de gamla så länge som möjligt skall beredas tillfälle att bo kvar i sina hem. Detta önskar säkerligen också de flesta gamla, och vi vill helt instämma i denna grundtanke.

En förutsättning för att de gamla skall våga bo kvar i sina hem är dock att de kan lita på att de får hjälp, när de behöver. Den tryggheten måste alla ha, inte bara den kategori som brukar räknas som understödsfall. Efter hand som det allmänna välståndet stiger, kan alltfler inom rimliga gränser betala för vården. Men den som har en inkomst som ger full försörjning kan vara lika hjälplös och i lika stort behov av vård som den medellösa om hon blir liggande sjuk i ensamheten.

Nyligen fick en stockholmare telefonmeddelande om att grannarna hade funnit hans gamla mamma liggande på golvet, tydligen drabbad av hjärnblödning, i sin lägenhet i en stad i en annan del av landet. Han ringde ett otal interurbansamtal för att få någon som tog hand om henne. Remiss till sjukhus gick inte att få. Det hade gått om hon hade brutit benet, men hjärnblödningsfall kunde de inte ta emot. Älderdomsheimets sjukavdelning vägrade också att ta emot henne. Han fick den uppfattningen att det berodde på att hon hade en så pass stor inkomst, att hon hittills klarat sig utan socialhjälp. Av samma skäl kunde hon inte få hemvårdarinna, och hemsamariter tycktes inte finnas i den staden. I varje fall kunde han inte få reda på hur man fick tag i en sådan. På ett privat sjukhem hade hon inte råd att ligga. Till slut fick sonen ta tjänstledigt, trots att det just då vållade stora svårigheter på hans arbetsplats, och resa dit och skaffa någon som tills vidare lovade att se till den sjuka.

En viss hjälp i en sådan situation skulle det vara, om det i varje större stad funnes en *central upplysningsbyrå* av den typ som redan finns exempelvis i Stockholm, som kan ge råd och upplysningar om vilka hjälpåtgärder som finns att tillgå vid svåra och hastigt påkommande situationer. Socialvårdsorganen måste ha skyldighet att bistå också den som inte är medellös.

Både Socialvårdsförbundet och socialstyrelsen har i sina remissutlåtanden över åldringsvårdskommitténs betänkande understrukt, att åtgärderna inom åldringsvården skall gälla åldringar i allmänhet och inte endast de åldringar, som räknas till de s. k. socialhjälpfallen. Socialvårdsförbundet framhåller, att även åldringar i god ekonomisk ställning inte sällan kan

sakna möjlighet exempelvis att ha hembiträde eller få vård av privatsjuksköterska vid sjukdom. Det förefaller, som om departementschefen delar denna uppfattning, men då praxis synes variera, bör riksdagen göra *ett klart uttalande* av innebörd, att rätten till hjälp skall vara i princip lika för alla som kommer i en nödsituation, oberoende av de ekonomiska villkoren.

I princip bör den som har ekonomiska möjligheter ersätta samhället för dess service till fulla värdet. Av skäl som socialstyrelsen anfört kan det dock vara lämpligt att uttaga en enhetlig avgift på ålderdomshemmen. Efterhand som folkpensionen stiger, blir skillnaden mellan den faktiska kostnaden och den avgift som debiteras sannolikt inte stor.

Möjligheterna att i det längsta stanna kvar i det egna hemmet skulle underlättas, *om gränsen mellan öppen och slutet vård kunde uppluckras*. En del ålderdomshem kan säkert låta pensionärer, som bor i närheten, köpa färdiglagad mat eller rentav äta ett huvudmål på hemmet, kanske också lämna tvätt och få ett bad. En del gamla har svårt att bo i sina hem under den kallaste årstiden och skulle vilja inackordera sig på ålderdomshemmet då men bo i sin egen stuga på sommaren. Å andra sidan finns det många gamla, som är beroende av en ensam vårdarinna, kanske en dotter som själv inte längre är ung, som försörjer dem båda och sköter hemmet och den gamla på kvällar och nätter. Många av dessa vårdarinnor får aldrig någon avkoppling, men om den gamla kunde få bli inackorderad på ålderdomshemmet några sommarveckor, kunde vårdarinnan få en säkerligen välbehövlig semester. Genom ett sådant friare system skulle dessutom ålderdomshemmen bli betraktade mindre som anstalter och mera som kommunala inackorderingshem, vilket säkerligen vore en lyckosam utveckling.

Med stöd av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid avfattandet av sitt yttrande över riktlinjerna för åldringsvården ville beakta de i motionen anförda synpunkterna.

Stockholm den 6 februari 1957

Margit Vinge

Folke Nihlfors